

Seurattu SDK 541/2022 saakka.

13.1.2015/11

Isyyslaki

Katso tekijänoikeudellinen huomautus [käyttöehdoissa](#).

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan isyyden toteamiseen ja vahvistamiseen sekä isyyden kumoamiseen.

2 §

Isyys avioliiton perusteella

Aviomies on lapsen isä, kun lapsi on syntynyt avioliiton aikana.

Jos avioliitto on aviomiehen kuoleman vuoksi purkautunut ennen lapsen syntymää, aviomies on lapsen isä, jos lapsi on syntynyt sellaiseen aikaan, että lapsi on voinut tulla siitetyksi ennen aviomiehen kuolemaa. Jos äiti on ennen lapsen syntymää solminut uuden avioliiton, uusi aviomies on kuitenkin lapsen isä.

3 §

Isyys muissa tapauksissa

Jos isyyttä ei todeta 2 §:n nojalla, isyys vahvistetaan Digi- ja väestötietoviraston tai tuomioistuimen päätöksellä. ([29.11.2019/1151](#)).

Isä on tällöin se:

- 1) joka on siittänyt lapsen;
- 2) jonka siittiötä on käytetty äidin hedelmöittämiseen muulla tavalla ja lapsi on tästä syntynyt.

Jos lapsen äidille on annettu hedelmöityshoidoista annetun lain ([1237/2006](#)) 1 §:ssä tarkoitettua hedelmöityshoitoa ja lapsi on syntynyt annetun hoidon tuloksena, lapsen isä on mies, joka yhteisymmärryksessä äidin kanssa antoi suostumuksensa hoitoon. Jos hoitoa on annettu naiselle yksin, lapsen isä on mies, jonka siittiötä on käytetty hoidossa, jos mies on ennen hoidon antamista tai yhteisymmärryksessä äidin kanssa hoidon antamisen jälkeen suostunut isyyden vahvistamiseen mainitun lain 16 §:n 2 momentin mukaisesti.

2 luku

Isyyden selvittäminen

4 §

Isyyden selvittämisen tarkoitus ja käyttöala

Isyyden selvittämisen tarkoituksena on hankkia sellaisia tietoja, joiden nojalla isyys voidaan vahvistaa tai todentaa.

Lastenvalvoja selvittää isyyden, kun:

- 1) lastenvalvoja saa tiedon 18 vuotta nuoremasta lapsesta, jonka osalta isyyttä ei ole todettu 2 §:n nojalla;
- 2) mies haluaa tunnustaa isyytensä, eikä isyyttä ole todettu 2 §:n nojalla;
- 3) lapsen äiti ja mies, jonka isyys on todettu 2 §:n nojalla, yhdessä pyytävät lastenvalvojalta isyyden selvittämistä ennen kuin kuusi kuukautta on kulunut lapsen syntymästä;
- 4) lapsen äiti ja mies, jonka isyys on todettu 2 §:n nojalla, hyväksyvät sen, että isyys selvitetään toisen miehen tunnustettua tai ilmoitettua aikovansa tunnustaa lapsen 15 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Isyyden selvittäminen voidaan aloittaa jo ennen lapsen syntymää, jos näytön saaminen isyydestä muutoin vaarantuisi tai siihen on muu erityinen syy. Oikeusgeneettisessä isyystutkimuksessa tarvittava näyte lapsesta voidaan kuitenkin ottaa vasta lapsen syntymän jälkeen.

Jos lapsi kuolee ennen kuin isyyden selvittäminen on toimitettu, asian käsittely raukeaa. Isyyden selvittäminen aloitetaan kuitenkin uudestaan, jos mies haluaa tunnustaa isyyden ja tunnustamislausuma voidaan 15 §:n 3 momentin mukaan vielä antaa.

Isyyttä ei selvitetä, jos lapsen äitiys on tunnustettu äitiyslain (253/2018) 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun hedelmöityshoitosuostumuksen perusteella eikä lastenvalvojan tiedossa ole seikkoja, joiden nojalla olisi aihetta epäillä, että joku muu kuin tunnustaja olisi lapsen toinen vanhempi. (29.11.2019/1151).

5 §

Isyyden selvittämisen toimeenpanija

Isyyden selvittää äidin kotikunnan lastenvalvoja. Jos lapsi on täyttänyt 15 vuotta, lapsen äiti on kuollut tai äidillä ei ole Suomessa kotikuntaa, isyyden selvittää kuitenkin lapsen kotikunnan lastenvalvoja tai, jos lapsella ei ole täällä kotikuntaa, sen kunnan lastenvalvoja, jossa lapsi oleskelee.

Jos mies haluaa tunnustaa isyytensä, eikä isyyden selvittäminen kuulu minkään 1 momentissa tarkoitetun kunnan lastenvalvojalle, isyyden selvittää miehen kotikunnan lastenvalvoja.

Jos isyyden selvittäminen ei 1 ja 2 momentin mukaan kuulu minkään kunnan lastenvalvojalle, isyyden selvittää Helsingin kaupungin lastenvalvoja.

6 §

Neuvottelu isyyden selvittämiseksi

Saatuaan tiedon seikasta, jonka vuoksi isyys on selvitettävä, lastenvalvojan on neuvoteltava äidin, 15 vuotta täyttäneen lapsen ja, jos mahdollista, sen miehen kanssa, joka saattaa olla

lapsen isä. Jos isyys selvitetään 4 §:n 2 momentin 3 tai 4 kohdan nojalla, neuvotteluun on kutsuttava myös mies, jonka isyys on todettu 2 §:n nojalla.

Jos isyys on 16 §:n mukaisesti tunnustettu ennen lapsen syntymää, neuvottelu toimitetaan kuitenkin vain, jos äiti, tunnustaja tai mies, joka katsoo olevansa lapsen isä, viimeistään 30. päivänä lapsen syntymästä ilmoittaa lastenvalvojalle käsityksensä, että lapsen tunnustanut mies ei ole lapsen isä.

7 §

Neuvottelun toimittaminen ja velvollisuus pysyä totuudessa

Neuvottelussa pyritään saamaan ne tiedot, joiden avulla isyys voidaan selvittää. Neuvottelun aluksi lastenvalvojan tulee selostaa isyyden selvittämiseen liittyvät toimenpiteet sekä isyyden vahvistamisen merkitys ja sen oikeusvaikutukset.

Tietoja antaessaan äidillä ja miehellä on velvollisuus pysyä totuudessa. Sama velvollisuus koskee myös tunnustamislausuman antamista, tunnustamisen hyväksymistä ja tunnustamisen johdosta toimitettua kuulemista.

8 §

Lastenvalvojan oikeus saada tietoja

Lastenvalvojan oikeuteen saada tietoja isyyden selvittämistä varten sovelletaan, mitä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000) säädetään. Lastenvalvojalla on oikeus saada miehen henkilöllisyyden ja asuinpaikan selvittämiseksi tarpeellisia tietoja salassapitosäännösten estämättä myös äidin ilmoittaman miehen työnantajalta sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetussa laissa (308/2006) tarkoitetun majoitustoiminnan harjoittajalta.

9 §

Geneettisen ja lääketieteellisen selvityksen hankkiminen

Lastenvalvojan on tilattava isyyden selvittämisen yhteydessä oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta annetun lain (378/2005) 1 §:ssä tarkoitettu oikeusgeneettinen isyystutkimus lapsesta, äidistä ja miehestä, joka saattaa olla lapsen isä, jos mies pyytää tutkimusta tai jos lastenvalvoja muuten katsoo sen tarpeelliseksi. Jos tutkimus voidaan mainitun lain mukaan määrätä tehtäväksi muusta kuin edellä tarkoitetusta henkilöstä, lastenvalvoja voi katsoessaan sen aiheelliseksi tilata tutkimuksen.

Lastenvalvojan tilaama oikeusgeneettinen isyystutkimus voidaan tehdä vain sen suostumuksella, josta näyte on tarkoitus ottaa. Jos tutkimus aiotaan tehdä vainajasta tai hänestä aiemmin otetusta näytteestä eikä vainaja ole eläessään antanut suostumusta tutkimukseen, siihen on saatava vainajan oikeudenomistajien suostumus.

Jos tutkimus on tarkoitus tilata miehen tai äidin molemmista vanhemmista, toisesta vanhemmasta yksin tai muusta sukulaisesta, lastenvalvojan tilaamaan tutkimukseen ja siihen annettavaan suostumukseen sovelletaan, mitä oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta annetun lain 6, 7 ja 9 §:ssä sekä 11 §:n 1 momentissa säädetään tuomioistuimen määräämästä tutkimuksesta.

Lastenvalvoja voi hankkia lääketieteellisen asiantuntijalausunnon lapsen siirtämisajankohdasta, jos sen hankkimista voidaan pitää tarpeellisena muut selvitykset huomioon ottaen.

10 §

Tutkittavalle annettavat tiedot ja ilmoitukset

Ennen oikeusgeneettisessä isyystutkimuksessa tarvittavan näytteen ottamista ja tutkimuksen tilaamista lastenvalvojan tulee selostaa tutkittavalle tutkimukseen liittyvät toimenpiteet ja tutkimuksen merkitys isyyden selvittämisen kannalta sekä 9 §:n 1–3 momentissa tarkoitetut edellytykset tutkimuksen tekemiselle.

Saatuaan oikeusgeneettiseen isyystutkimukseen perustuvan lausunnon lastenvalvojan on viipymättä ilmoitettava sen sisällöstä tutkittavalle.

11 §

Isyyden selvittämisen keskeyttäminen

Isyyden selvittäminen on keskeytettävä, jos 15 vuotta täyttänyt lapsi sitä vaatii.

Lastenvalvoja voi päättää, että isyyden selvittäminen keskeytetään, jos:

- 1) on ilmeistä, ettei isyyden vahvistamista varten ole saatavissa riittävästi tietoja;
- 2) lapsi on syntynyt hedelmöityshoidoista annetun lain 1 §:ssä tarkoitetun hoidon tuloksena naiselle, joka on saanut hoitoa yksin, ja on selvitetty, että siittiöiden luovuttaja ei ole mainitun lain 16 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla suostunut siihen, että hänet voidaan vahvistaa hoidon tuloksena syntyneen lapsen isäksi;
- 3) mies ei ole tunnustanut lasta ja on erityinen syy olettaa, että isyyden selvittäminen ei olisi lapsen edun mukaista, eikä 15 vuotta täyttänyt lapsi vaadi isyyden selvittämistä.

Keskeytetty isyyden selvittäminen on aloitettava uudestaan:

- 1) äidin, 15 vuotta täyttäneen lapsen tai isänä itseään pitävän miehen pyynnöstä, jos 2 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetut keskeyttämisen edellytykset eivät enää täyty;
- 2) äidin, 15 vuotta täyttäneen lapsen tai isyyden tunnustaneen miehen pyynnöstä, jos selvittämisen keskeyttäminen on perustunut 2 momentin 3 kohtaan.

12 §

Isyyden selvittämisestä laadittava pöytäkirja

Lastenvalvojan on laadittava isyyden selvittämisestä pöytäkirja. Pöytäkirjaan tulee merkitä kaikki ne tiedot, joilla on merkitystä isyyttä vahvistettaessa.

Jos neuvottelua isyyden selvittämiseksi ei 6 §:n 2 momentin mukaan ollut toimitettava, isyyden selvittämisestä laadittava pöytäkirja sisältää ainoastaan:

- 1) tiedon siitä, että kukaan 6 §:n 2 momentissa mainituista henkilöistä ei ole määräajassa ilmoittanut käsitystään siitä, että isyyden tunnustanut mies ei ole lapsen isä;
- 2) lastenvalvojan lausuman siitä, että hänen tiedossaan olevien seikkojen nojalla ei ole aihetta epäillä sitä, että joku muu kuin tunnustaja olisi lapsen isä.

Äidillä, 15 vuotta täyttäneellä lapsella ja miehellä, jolla on 29 §:n 2 momentin mukainen kanneoikeus, on pyynnöstä oikeus saada tieto isyyden selvittämisestä laaditusta pöytäkirjasta kokonaisuudessaan siitä riippumatta, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 11 §:n 2 momentin 1 kohdassa säädetään.

13 §

Tunnustamistilaisuuden varaaminen ja kanteen nostaminen

Lastenvalvojan on varattava miehelle tilaisuus tunnustaa isyytensä, jos hän katsoo, että oikeusgeneettisen isyystutkimuksen tai muun selvityksen valossa voidaan pitää todistettuna, että mies on lapsen isä.

Jos mies ei tunnusta isyyttä eikä lapsi ole täyttänyt 18 vuotta, lastenvalvoja ajaa lapsen puolesta kannetta isyyden vahvistamiseksi siten kuin 6 luvussa säädetään.

14 §

Muutoksenhaku

Lapsen äiti, 15 vuotta täyttänyt lapsi ja mies, joka katsoo olevansa lapsen isä, saa hakea muutosta isyyden selvittämisen keskeyttämisestä tai sen uudelleen aloittamista koskevaan lastenvalvojan päätökseen valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa ([808/2019](#)) säädetään. Edellä mainitut ja lastenvalvoja saavat hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen valittamalla siten kuin mainitussa laissa säädetään. ([29.11.2019/1151](#)).

Isyyden vahvistamista koskevan kanteen nostamisesta säädetään 29 §:ssä. Lastenvalvojan 11 §:n nojalla antamaan päätökseen on liitettävä tieto kanneoikeudesta ja siihen liittyvästä määräajasta.

3 luku

Isyyden tunnustaminen

15 §

Tunnustamisen käyttöala

Jollei 2 momentissa toisin säädetä, isyyden tunnustaminen ei voi koskea lasta, jolla on jo isä. Tunnustaa ei myöskään voida lasta, joka on adoptoitu.

Tunnustaa voidaan kuitenkin lapsi, jonka osalta isyys on todettu 2 §:n nojalla, jos ne, joiden hyväksyminen 19 §:n nojalla tarvitaan, hyväksyvät tunnustamisen. Kun tunnustaminen vahvistetaan Digi- ja väestötietovirastossa, 2 §:n nojalla todettu isyys kumoutuu. ([29.11.2019/1151](#)).

Isyyttä ei voida tunnustaa lapsen kuoleman jälkeen. Isyys voidaan kuitenkin tunnustaa, jos lapsi on kuollut niin pian syntymänsä jälkeen, että tunnustamislausumaa ei ole olosuhteet huomioon ottaen voitu antaa lapsen eläessä. Tunnustamislausuma on tässä tapauksessa annettava ennen kuin vuosi on kulunut lapsen kuolemasta. Jos isyys tunnustetaan lapsen kuoleman jälkeen, isyys selvitetään, kuten 2 luvussa säädetään.

16 § (30.12.2015/1596)

Isyyden tunnustaminen ennen lapsen syntymää

Mies voi tunnustaa isyytensä ennen lapsen syntymää ilmoittamalla olevansa syntyvän lapsen isä siten kuin jäljempänä säädetään.

Ilmoitus on annettava henkilökohtaisesti ja tulevan äidin läsnä ollessa terveydenhoitajalle tai kättilölle sen kunnan äitiysneuvolassa tai neuvolapalveluita kunnan toimeksiannosta tuottavassa yksityisessä terveydenhuollon toimintayksikössä, jossa syntyvän lapsen äidille ja miehelle on annettu raskaudenaikaisia neuvolapalveluita. Ennen tunnustamisen vastaanottamista osapuolille on selvitettävä tunnustamisen merkitys ja oikeusvaikutukset.